

Den 11. 11. patřil i našim veteránům

Ke 20. výročí

Letos je to dvacet let, kdy si Česká republika poprvé připomněla Den válečných veteránů. Významný mezinárodní svátek připadá vždy na 11. listopadu. U této příležitosti vzpomeňme na válečné veterány, ať už východní či západní fronty. Zmíníme žijící a také ty, kteří letos odešli.

Mnozí žijící váleční veteráni bydlí v ústeckém regionu, kde se řada z nich usadila po reemigraci. Patří k nim například Miroslav Bernat narozený 15. února 1924 v Teremně, který se jako volyňský Čech v březnu 1944 dobrovolně přihlásil do čs. zahraniční armády a sloužil u 1. dělostřeleckého pluku 1. čs. armádního sboru v SSSR jako řidič. Zúčastnil se bojů na Dukle. Později osvobodil východní Slovensko a 27. února 1945 byl zraněn. Je držitelem Dukelské pamětní medaile. V úctyhodném věku 99 let žije s manželkou ve svém domku ve Volevčicích v okrese Most. Mezi těmi, kteří nás v nedávné době opustili, zmiňuji stoletou Marii Michajlovičovou narozenou 22. srpna 1921 v Praze a zemřelou 14. července 2022 v Kadani, spojačku, která patřila mezi poslední žijící veteránky 1. čs. samostatné tankové

brigády. Vyznamenala se v bojích na Dukle a zúčastnila se i Ostravsko-opavské operace. Vladimír Stránský narozený 6. ledna 1928 v Semidubech byl v šestnácti letech jedním z nejmladších průzkumníků - samopalníků 3. pěšího praporu 1. čs. armádního sboru v SSSR. Prošel krvavými boji na Dukle, kde přišel o svého milovaného tatínka. Zemřel na Chomutovsku 26. března 2023 ve věku 95 let. Kromě Vladimíra Stránského zemřel v Brně 25. března 2023 ve věku 100 let další válečný veterán, poslední žijící český stíhací pilot britského Královského letectva (RAF) Emil Boček, armádní generál ve výslužbě. Byl držitelem mnoha vyznamenání, blahopřejný dopis mu ke stým narozeninám poslal i britský král Karel III. Dne 2. května 2023 zemřela v Žatci ve věku nedožitých 98 let majorka ve výslužbě Naďa Brůhová, rodačka z volyňské Moskovštiny, spojačka štábní baterie 2. dělostřeleckého pluku 1. čs. armádního sboru. Prodělala boje u Krosna, u Machnowky, kde byla zraněna, a prošla Karpatsko-dukelskou operací. Byla nositelkou celé řady vojenských a státních vyznamenání. Dne 23. října 2023 zemřel ve věku 97

PF

20

24

**Krásné
vánoční
svátky
a šťastný
nový rok
přeje**

**předsednictvo
a celostátní
výbor SČVP**

Z regionů ...

Region Podbořany zve na vánoční setkání, které bude v pondělí 11. 12. od 16 hodin v Muzeu Podbořany. Cukroví vítáno. (Termín se změnil kvůli besedě s A. Strnadovou.)

Vedení regionu Praha informuje, aby jeho členové posílali příspěvky pro rok 2024 na nově založený účet regionu: 4905746083/0800. Prosím, zaplatte do konce ledna 2024 300 Kč.

Pozvánka

Město Postoloprty, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, z.s. a Kulturní zařízení města Postoloprty, p.o.
Vás při příležitosti 77. výročí návratu volyňských Čechů do vlasti zvou na přednášku Bc. Romana Štéra

Volyňští Češi na Žatecku a Lounsku,

s úvodním slovem Olgy Nepivodové, předsedkyně regionu Žatec.
KDY: čtvrtek 18. ledna 2024 od 17 h.
KDE: v sále Městské knihovny Postoloprty.
Na přednášce bude možno zakoupit publikace s volyňskou tematikou.
Vstup volný.

Pozvánka

Žatecký okrašlovací kolektiv a tým Mederova domu uvádí

Autorské čtení a besedu s Annou Strnadovou, autorkou románu "Volyňská rapsodie"

KDY: Dne 12. 12. od 18 hodin
KDE: Mederův dům, nám. 5. května 102, Žatec

let válečný veterán ze západní fronty druhé světové války Jan Prokesz, který sloužil v československé samostatné obrněné brigádě u velitelské spojovací roty, se kterou se zúčastnil jejího nejvýznamnějšího bojového nasazení, bitvy u Dunkerque ve Francii. Stále máme stovky hrdinů, važme si jich, poznávejme jejich příběhy a budme na ně hrdí. Nezapomínejme! Připnutím vlčího máku jako symbolu úcty k válečným veteránům a dalším bojovníkům za svobodu tak pomůžeme přispět na přímou pomoc našim hrdinům a zachování jejich příběhů.

Text: Marie Čonková, zdroj: Wikipedie, VHÚ Praha, www.volynaci.cz

Hold válečným veteránům v Ostravě

Stejně jako loni, i v letošním roce se 11. listopad v Ostravě připomínal u památníku válečným veteránům v parku Čs. letců. Také zde jsme položením květinových darů a skloněním praporu jednoty vzdali hold všem, kdo za naši svobodu a bezpečí nasazovali a pokládali své životy ve světových válkách i současných konfliktech. Myšlenkami jsme byli zvláště s našimi ukrajinských přáteli, bránci už více jak rok svou zemi ve válce s putinským Ruskem. S květy vlčích máků na klopách jsme tak mohli učinit na tradičním pietním aktu pořádaném Krajským vojenským velitelstvím Ostrava, a to za hojně účasti veteránů, představitelů krajské i místní samosprávy, spolků, dalších institucí a samozřejmě také široké veřejnosti. Slavnostní událost se stala příležitostí pro udělení ocenění příslušníkům Krajského vojenského velitelství Ostrava. Pamětními medailemi tentokrát přítomné veterány dekorovalo i Sdružení válečných veteránů České republiky pro Moravskoslezský kraj. Zatímco v Ostravě probíhalo zmíněné setkání, drželi členové ČSoL čestnou stráž rovněž v sousedním Rychvaldu, a to u památníku Padlým vojínům ve světové válce, připomínající rychvaldské rodáky, kteří zahynuli na vzdálených bojištích let 1914-1918.

Setkání ostravských legionářů k letošnímu Dni válečných veteránů pak proběhlo také v neděli 12. listopadu, a to v Husově sboru v Michálkovicích. Zde jsme spolu s místní náboženskou obcí Církev čs. husitské a Paměti národa Moravskoslezského kraje vzpomenu na veterány v modlitbách, při minutách ticha u pamětní desky legionářů a pomníku padlým v první světové válce, ale také besedou, při níž k nám prostřednictvím audionahrávek, uchovávaných Paměti národa, promluví účastníci druhé světové války. Chybět mezi nimi nemohli někdejší přední činovníci ČSoL, bratři Mikuláš Končický (1925-2015) a Otakar Riegl (1925-2013).

Na závěr bohoslužby požehnal biskup Olomoucké diecéze Církev čs. husitské br. Tomáš Chytil nedávno udělenému praporu ČSoL a všem jejím členům, kteří obětavě naplňují historické poslání na Ostravsku. Šňůra výše zmíněných akcí toho byla ostatně důkazem.

Převzato: se svolením z ČSoL, text: Martin Lokaj

Ráda bych poděkovala ...

... všem čtenářům, že jsou věrni Zpravodaji a všem dopisovatelům, kteří mi posílají své příspěvky. Jmenovitě Jaroslavu Báčovi, Marii Čonkové, Ludmile Čajanové, Dagmar Dohnákové, Janě Hiršové, Miloslavu Košťálovi, Dagmar Martinkové, Jaroslavu Moravcovi, Vlastě Niebauerové, Květě Vachudové a dalším. Děkuji naší člence Natálii Chejnovské za korektury a také členům, kteří mi z regionů posílají seznamy jubilantů. Zpravodaj je kolektivní dílo. Bez příspěvků našich členů by nemohlo vycházet v této kvalitě. Dopisovatelé nejsou honorováni, píší z nadšenectví, badatelského zájmu a věrnosti ke komunitě volyňských Čechů. Není financované z dotací, ale výhradně z příspěvků našich členů. Přejme tomuto dílu mnoho zdaru i v dalších letech!
Edita Langpaulová, redaktorka

Informace z Valné hromady

Dne 21. 10. 2023 proběhla plánovaná valná hromada SČVP. Valná hromada probíhá podle stanov jednou za čtyři roky. Členové valné hromady, které posílají jednotlivé regiony v počtu dle svých členů, volí celostátní výbor. A úkolem celostátního výboru je zvolit předsednictvo a předsedu na další volební období. Valná hromada na konci října se sešla v usnášení schopném počtu. Mimo jiné schválila program, zvolila celostátní výbor a také se shodla na změně stanov, která do budoucna umožní hlasování a jednání orgánů spolku v režii per rollam, tedy korespondenčně například pomocí videochatu, e-mailu a podobně. Tato změna teprve bude do stanov zanesena. Volba předsednictva a předsedy se uskuteční na konci ledna či začátkem února. Celostátní výbor bude včas informován o termínu a nominantech.

Podzimní setkání regionu Šumperk

Dne 18. 11. 2023 proběhlo v Šumperku setkání členů a jejich přátel. Tradiční úvodní slovo si vzal předseda regionu p. Jaroslav Miller, který přivítal všechny přítomné a oznámil jim, že jako předseda regionu rezignuje a navrhuje do funkce předsedy Mgr. Lenku Vlčkovou. Mgr. Lenka Vlčková se všem přítomným představila a následně byla jednomyslně schválena do funkce předsedy regionu. Dále byl volen nový místopředseda regionu a tím se stala Bc. Lada Cinegrová. Pan Michálek otevřel debatu valné hromady a celostátního výboru konaného dne 21. 10. 2023 v Praze. Přítomným byla poskytnuta pravdivá informace o průběhu VH/CV. Po oficiální části bylo popřáno jubilantům za celý rok, kteří měli výročí, a byli jim předány dárkové balíčky. Jak je zvykem, následoval oběd, a pak volná zábava a příjemná konverzace mezi členy, kteří byli velice rádi, že se mohli opět setkat. Závěrem bych chtěla všem poděkovat, děvčatům, které připravily sladké pohoštění, a všem organizátorům za dobrou přípravu akce.

Text: Dana Pospíšilová, foto: Mgr. Eva Henemanová

Knihy z našeho spolku k vám ...

Sháníte nějaký titul, který u nás kdysi vyšel? Hledáte dárek? Sdružení Čechů z Volyně nabízí množství svých titulů, případně i těch, na kterých jsme se podíleli. Knihy se dají jednoduše objednat. Na webu www.scvp.eu v záložce "Naše publikace" si titul vyberte, potom kontaktujte paní Evu Henemanovou na e-mailové adrese: evahenemanova@centrum.cz nebo formou sms na telefonním čísle 724 235 309. Paní Henemanová odpoví a po domluvě podrobností knihu zašle.

Knihy se odesílají převážně Českou poštou či prostřednictvím služby Zásilkovna na uvedenou adresu, platby probíhají většinou převodem na uvedený účet.

Text: E. Henemanová

ZÁJEZD NA DUKLU K 80. VÝROČÍ 5. - 8. ZÁŘÍ 2024

Olomoucký region připravuje poznávací a zážitkový zájezd k 80. výročí zahájení „Karpatsko - dukelské“ operace, který se bude konat od 5. do 8. září 2024 v klidu, bez zmatků a čekání ve frontě. Zájezd bude mít dvě části.

První část bude na jižní Moravě, kde navštívíme vinařský sklep významného producenta „Moravských vín“ a kde se zúčastníme degustace, na kterou bude navazovat teplý raut. Zde si mohou zájemci zakoupit známková vína, ubytování je zajištěno v místním hotelu.

Druhá část bude na Slovensku s ubytováním ve Svidníku. V sobotu 7. 9. 2024 pojedeme na místa, kde byla na polské straně zahájena KD operace, včetně překročení státní hranice na Slovensko.

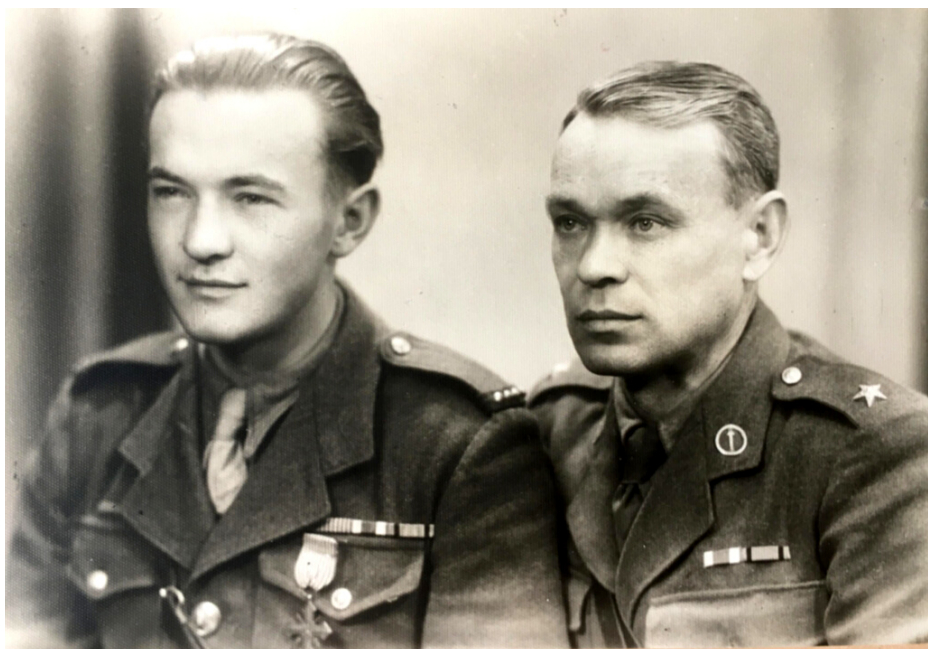
Konkrétní program bude ještě upřesněn dle časových možností a prohlídky muzea ve Svidníku. Ubytování a polopenze na obou místech je již zajištěna, včetně dopravy. Cena bude upřesněna v roce 2024. Odjezd bude zájezdovým autobusem ve čtvrtek 5. září 2024 asi v 9 hodin z Prahy se zastávkami na Moravě (podle přihlášených zájemců). Bližší informace budou oznámeny. Upřednostnění jsou členové sdružení včetně rodinných příslušníků. Zájemci se mohou přihlásit na e-mail: miro.nerad@seznam.cz nebo na tel. 775 098 503.

Organizátor Ing. Miroslav Nerad,
předseda regionu Olomouc.

Miloslav Masopust v Hotelu Legie v roce 2023.

Miloslav a Antonín Masopustovi v Litoměřicích v roce 1945.

Veterán Miloslav Masopust oslavil 99 let!

Od roku 1997 jsem se mnohokrát osobně setkal s Miloslavem Masopustem, ať už na pražském regionu SČVP, při osobních setkáních ve františkolázeňské Vojenské léčebně Kyjev, na konferencích nebo pietách, obnášejících časté únavné cestování bez ohledu na nepřízeň počasí. Vždy se mi jevil jako skromný laskavý introvert vyjadřující svůj životní optimismus typickým šibalským mrknutím. Jak se říká, sudičky Miloslavu Masopustovi do kolébky vložily vojenské řemeslo, které pro něj znamenalo postupný studijní a kariérní postup, zřejmý z níže uvedené rekapitulace, a také časté stěhování. Rodinnou učitelskou kontinuitu Miloslav Masopust prodloužil svým působením na vojenských učilištích a školách. Za zmínku stojí, že mezi jeho příbuzné patřili Nadě Brůhová a Josef Holec. A také fakt, že mnozí, kteří se skrze Miloslava Masopusta zviditelňují, si ani nevzpomenou na jeho narozeniny. V článku uvádím stěžejní momenty z vojenského a rodinného života; doplňuje jej galerie fotografií reprezentujících atmosféru různých setkání a akcí.

Generálporučík v. v., Ing. Miloslav Masopust, se narodil 26. 9. 1924 ve volyňské obci Straklov Český do rodiny učitelské rodiny Antonína a Věry Masopustových. Jeho život byl bohatý na události. Letos oslavil své 99. narozeniny, ke kterým mu 27. 6. 2023 v pražském hotelu LEGIE gratulovali zástupci ČsOL a členové regionu Praha SČVP. V březnu 1944 Miloslav Masopust se svým otcem narukovali do Rudé armády a následně přešli k 1. čs. armádnímu sboru v SSSR. První válečnou akci absolvoval – jako velitel družstva samopalníků – u Krosna. Zúčastnil se známé bojové akce „Machnowka“ a u obce Bóbrky byl zraněn prústřelem lýtky. Po dvouměsíčním léčení absolvoval sborovou autoškolu v Kroskienku a byl převelen k 5. dělostřeleckému pluku k parkové baterii, jejíž dopravní četa zajišťovala logistiku. Konec války (9. 5. 1945) zastihl Miloslava Masopusta na Vysočině ve Ždírci n./Sázavou a dne 13. 5. 1945 se dostal do Prahy a jako četař skončil v Litoměřicích, kde byl jako příslušník 5. dělostřeleckého pluku 1. 7. 1945 povýšen na rotného. Odsud byl 15. 7. 1945 přemístěn – tak jako další vojáci, kteří přijali čs. občanství – do Zvláštní vojenské skupiny Žatec, čímž skončila jeho služba u 1. čs. armádního sboru v SSSR. Následně byl vyzván k osídlení a stejně jako jeho otec osídlil zemědělskou usedlost v Mlékojedech. Zbytek rodiny (maminka Věra, bratr Viktor a sestra Libuše) se do Čech dostal ještě před uzavřením sovětsko-československé reemigrační dohody nelegálním transportem, který vyjel 22. 4. 1946 z Dubna, byl v Čopu sovětskými orgány zadržován a do Prahy dojel až po dvou měsících 22. 6. 1946. (Jelo v něm také pět příbuzných mého otce Vladimíra Košťála, samopalníka tankové brigády. K propuštění transportu na čs. území pomohly tenkrát i intervence volyňských vojáků ze žateckého velitelství a články v čs. médiích. Možná, že tato událost přispěla k urychlení podepsání mezistátní dohody, která vedla k masové reemigraci zbytku volyňských Čechů formou transportů v roce 1947.) V červnu 1946 byl Miloslav Masopust přijat do Vojenské akademie v Hranicích, kterou úspěšně absolvoval. Dne 1. 8. 1946 byl povýšen do hodnosti poručíka a byl převelen k útvaru ve Slaném ve funkci velitele baterie a velitele čety v poddůstojnické škole divize. V polovině roku 1949 absolvoval čtyřtýdenní partyzánský kurz ve Stráži pod Ralskem. Zanedlouho byl přemístěn k 5. dělostřeleckému pluku v Českých Budějovicích jako první důstojník a později velitel velitelské baterie. Dne 25. 10. 1949 se oženil s Naděždou Černiawskou a narodily se jim dcery Květoslava a Miluše. V říjnu 1950 byl přemístěn k pěšímu pluku do Stříbra jako velitel baterie, následně pak zde v hodnosti nadporučíka působil jako velitel poddůstojnické školy dělostřelectva pěších útvarů divize.

Františkovy Lázně v roce 2017.

Letiště ve Kbělicích v roce 2018.

V červenci 1951 zde dosáhl hodnosti kapitána a po absolvování speciálního kurzu dělostřeleckého učiliště v Hranicích působil jako velitel dělostřelectva pěšího pluku ve Stříbře. V říjnu 1952 byl již jako major odeslán do kurzu velitelů pluků při Vysoké škole důstojníků dělostřelectva v Hranicích a následně převzal velení nad samostatným protitankovým dělostřeleckým oddílem na Přešticku. Od září 1956 byl s oddílem, který byl přeorganizován na pluk, přemístěn do Rokycan a stal se jeho velitelem. Odtud odešel do akademického zdokonalovacího kurzu pozemního dělostřelectva při Vojenské akademii Antonína Zápotockého v Brně. Následně už jako podplukovník v roce 1959 působil ve funkci zástupce velitele protitankové brigády v Lešanech až do 17. 9. 1969. Od 5. 8. 1968 do 23. 2. 1973 byl dálkovým posluchačem oboru velitelsko-organizačního směru raketového vojska a dělostřelectva na Vojenské akademii Antonína Zápotockého v Brně. V roce 1969 byl přemístěn k Západnímu vojenskému okruhu, kde byl v roce 1970 povýšen na plukovníka a následně přemístěn na Ministerstvo národní obrany do Prahy (oddělení raketového vojska). Dne 23. 2. 1973 úspěšně ukončil dálkové studium Vojenské akademie Antonína Zápotockého a získal titul inženýra. Dne 2. 4. 1979 v Litoměřicích ve věku 82 let zemřel Miloslavův otec Antonín. V roce 1980 po ročním přesluhování Miloslav Masopust odešel do důchodu a tím se uzavřela jeho bohatá vojenská kariéra. V letech 1981 až 1984 působil v ÚV ČSPB, odkud z rodinných důvodů přešel na funkci instruktora pro Středočeský kraj. V roce 1988 ve věku 85 let zemřela jeho maminka. V letech 1984 až 2005 byl zvolen do funkce předsedy 48. základní organizace ČSPB (po roce 1990 ČSBS) v Praze, byl dlouholetým členem ČsOL a v letech 2002 až 2004 jejím místopředsedou, byl také dlouholetým členem České a slovenské dělostřelecké obce a od roku 1999 je členem SČVP. Donedávna se s dalšími veterány zúčastňoval besed ve školách. V roce 1997 zemřela jeho první manželka Nada. V roce 2015 se podruhé oženil s Helenou Masopustovou, se kterou žijí ve Zbraslavi. V roce 2000 mu primátor Hříb udělil čestné občanství Prahy. Dne 25. 5. 2022 došlo v pražském hotelu LEGIE za účasti autorů, zástupců MO, ČsOL a SČVP ke křtinám životopisné knihy Miloslava Masopusta Cestami válečnými i mírovými.

Za sebe i Jana Valíčka přeji genpor. v. v. Ing. Miloslavu Masopustovi, aby si zachoval nadále svůj životní optimismus a pevné zdraví.

Text a foto (6): Ing. Miloslav Košťál, foto (1): se souhlasem autorů z níže uvedené publikace, spolupráce: PhDr. Jan Valíček

Zdroje:

MASOPUST, Miloslav; VALÍČEK Jan. Cestami válečnými i mírovými. Praha: ČsOL, 2022. 122 s.

KOŠTÁL, Miloslav. Nelegální transport 1946. Příspěvek na konferenci konané v Domě armády v Praze 8. června 2022.

Poznámky z osobních setkání s Miloslavem Masopustem.

Přehled ocenění:

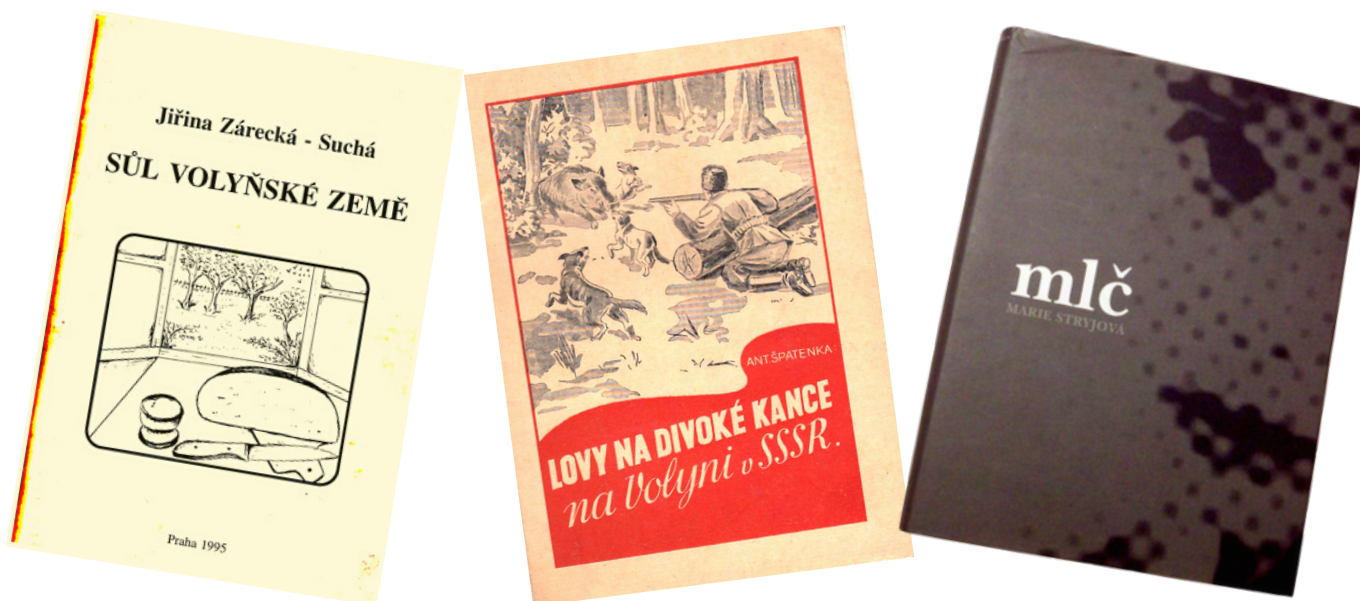
- 8. 5. 2005 jmenován do hodnosti brig. gen. v. v. prezidentem V. Klausem
- 14. 5. 2005 inaugurován do rytířského stavu Českou a slovenskou dělostřeleckou obcí s právem nosit kříž Rytíře dělostřelectva
- 8. 5. 2019 jmenován do hodnosti genmjr v. v. prezidentem M. Zemanem
- 7. 3. 2022 uděleno nejvyššího státního vyznamenání – řád Bílého lva prezidentem M. Zemanem
- 28. 10. 2022 jmenován do hodnosti genpor. v. v. prezidentem M. Zemanem
- 23. 2. 2023 předána cena Emila Bočka „Morální autorita“, udělovaná za podporu a péči o veterány a za odvážné a spravedlivé skutky

Hotel Legie, křest v roce 2022.

Válka a malínská tragédie v kronikách, poezii a próze volyňských krajanů

Při příležitosti rozhovoru o románu Volyňská rapsodie zveřejňuji příspěvek PaedDr. Jaroslava Moravce, který přednesl 17. 6. 2023 v Praze na konferenci u příležitosti 80. výročí vypálení Českého Malína na Volyni.

Své povídání bych začal záznamem jednoho rozhovoru: „Kdo jste a odkud přicházíte?“ „Z Volyně.“ „Ach tak, vy jste tedy ze Zvoleně?!“ „No, to ne – u nás se to jmenuje Volyně.“ „I to jsem tomu dal, vidíte, teprve teď si připomínám Volyň, to je přece u nás v jižních Čechách! Však mě to mohlo hned napadnout, když tak pěkně mluvíte česky.“ Tolik úvodní slova v próze Nezradili, generační obraz volyňských Čechů, vyd. brněnskou Rovností v listopadu 1947. Autor: Josef Vincenc Rejzek (1908–1981), volyňský Čech, rodák z Moskovštiny. V knize, po válce první svého druhu, takto autor českému čtenáři představuje komunitu českých krajanů, kteří tehdy před pár měsíci, na jaře 1947, hromadně reemigrovali do staré vlasti. Rejzek svou publikací přispěl do laické i odborné diskuze o potřebě pravdivého zobrazení války a malínské tragédie, která prostřednictvím literatury populární, odborné, i umělecké probíhá vlastně podnes. Chtěl bych podrobněji promluvit o tvůrcích téhle specifické tváře krajaňské kultury. Mám na mysli především vlastenecké krajaňské učitele, duchovní, studenty i selské písmáky.

Po válce

Řada z nich, jako Jiří Rébl, Josef Rejzek nebo Karel Půlpytel, přispívala již od dvacátých let do periodika Hlas Volyně,

mnozí se za války zapojili do činnosti odbojové skupiny Blaník, a na jaře 1944 patřili mezi téměř 12 000 krajanů, mužů a žen, kteří dobrovolně vstoupili do 1. čsl. armádního sboru Ludvíka Svobody. Působili v osvětovém oddělení při štábu sboru, stali se redaktory frontových novin, nebo jejich dopisovateli. Po válce se přesunuli do severozápadních Čech, a v Žatci od října 1946 vydávali krajaňské periodikum Věrná stráž.

Smysl a poslání krajaňské literatury se během času měnilo. Za války měly texty a básně tištěné ve frontových novinách především posilovat vlastenectví našich vojáků. S tímto záměrem též vydal na počátku r. 1945 v polském Krosně volyňský Čech, důstojník 5. dělostřeleckého pluku, Josef Toman - Tománek z Kupičova (1912 – 2012), sbírku veršů „Československý boj“.

Český Malín v literatuře

Symbolem tragiky života krajanů za války se stal Český Malín. Vypálení vesnice, násilná smrt téměř čtyř stovek jejich obyvatel, vyvolaly zprvu zděšení, jež pak urychlilo rozhodování o vstupu do čsl. armádního sboru. Hned po válce, ještě v květnu 1945, uspořádal v Praze ustavený Kruh přátel volyňských Čechů Malínskou tryznu, při níž uspořádali sbírku, která vynesla 30 000 korun, základ malínskému fondu, určeného původně na podporu přeživších malínských. Události z července 1943 tvoří podstatnou část kroniky Českého Malína. Sepsal ji malínský občan, Josef Alois Martinovský, jehož manželka a dcera se staly oběťmi malínské masakry. Vyšla tiskem v roce 1945, ve druhém vydání v r. 1983 s rozšířeným obsahem, jímž původní text doplnil o některé historické souvislosti Václav Širc, a v r. 2010, péčí Památníku Lidice, vyšla 3. varianta malínské kroniky s názvem Český Malín, Lidice volyňských Čechů, na níž se autorsky se podílela kronikářova dcera PaedDr. Darina Martinovská a Josef Řepík, který jako dítě malínské vraždění přežil. Malínská kronika patří k dokumentárně nejcennějším českým volyňským kronikám. Když po únoru 1948 hrozil Věrné strážní úřední zákaz, začala redakce urychleně publikovat stručné kroniky jednotlivých českých obcí na Volyni. Texty obsáhly kolem patnácti českých vesnic, nejrozsáhlejší, kronika Moskovštiny, sepsaná Antonínem Špatenkou (1886), legionářem z 1. odboje i vojákem Svobodova armádního sboru, měla 42 pokračování. V průběhu dalších čtyřiceti let, do r. 1989, jakoby nebyly nové kroniky vydávány. Výjimkou je kronika Českých Dorohostajů, sepsaná tamním rodákem Václavem Šircem (1919–2003), vydaná pod názvem Minulost zavátá časem Českým svazem protifašistických bojovníků, Okresní výbor Louny v r. 1987. Po obnovení spolkové činnosti v devadesátých letech se objevily kroniky řady vesnic, mnohé faktograficky bohaté, psané kultivovaným jazykem (Boratín, autorské rodiny Vlkových, Dembrovka – Vladimíra Samce, dokumentačně bohatá je kronikářská produkce Kupičováků, Miloslavy Žákové, Václava Kytla a Josefa Tomana – Tománka).

Jiří Rébl, Václav Širc a Jiřina Zárecká

Ke každoročním vzpomínkovým shromážděním připomínajícím v Žatci malínskou tragédii byly na stránkách Věrné stráže publikovány příležitostné verše. Za stylisticky nejobratnějšího krajského veršotepce je považován spisovatel, básník a publicista Jiří Rébl - Volyňský (1900–1990). Rodák z Kopče, příslušník čsl. armády za 2. světové války, po válce profesor ruštiny na gymnáziu v Podbořanech. Je autorem textu volyňské hymny Šedesát let ušlo (1926) i sbírky veršů Věrní v cizině – věrní doma (1948). Jeho tvorba byla určena především krajskému publiku. Na tváři otrlého cynika z počátku dvacátých let jedenadvacátého století mohou jeho verše vykouzlit shovívavý úsměv. Ale jen Jiří Rébl věděl sám, nakolik jeho verše vytryskly z duše vojáka, jenž prošel frontou, anebo byly pouhou reakcí na společenskou poptávku. V historicky prvním čísle Věrné stráže z 28. 10. 1946 Rébl v básni Věrná stráž, o svém válečném veliteli s obdivem napsal:

//A dnes, tak jako tehdy, //Svoboda – héroj náš, //Se dívá na své hochy, //Zda věrnou stojí stráž//. A v pozdější básni k Svobodovým jedenapadesátinám pateticky zvolal: Ať žije slavný velitel, náš bohatýrský vévoda. // Ať žije velký Žižkův vnuk – generál Ludvík Svoboda. //

Volyňským děvčatům věnoval báseň Svobodovky s prostými verši: *Na zahrádce pod okénkem kvete růžička, //do armády vyprovází dcerku matička, //na čele jí křížkem žehná, líbá zvlhlých řas. Báseň pak končí otázkou: //Na zahrádce pod okénkem kvete růžička, //dcerku drahou očekává z vojny matička, //dočká se své dcerky drahé v šťastnou hodinku, //přivine zas na své srdce dceru – hrdinku?! //*

V básni Byl podzim mlhavý, čteme s odkazem na východoslovenské bojiště verše: *Na břehu Ondavy// poražen do hlavy// upadl hrdina na zem. //Nečekej, matičko, // nečekej na syna, // nepřijde navštívit máti. // Jen stará olšina// a smutná kalina// budou zde pro syna lkáti.*

Jiří Rébl je též autorem příležitostné básně Malínská tryzna, prezentované v Žatci při slavnosti Volyňské přísahy věrnosti republice, v rámci celostátní oslavy návratu volyňských Čechů do vlasti v červenci 1947. Z dvanácti slok básně vybírám verše:

...Hynul náš krásný Malín v plameni, //růžiček šepot ubil vrahů řev, //na líčkách poupat škvařila se krev// a nezůstal zde kámen na kameni, //jen černaly se růže upáleny// a proháněl se sadem smrti zjev. // O pár slok dále píše:

...Mohyla velká po Malíně zbyla// s trnovým věncem nad ní stojí křík. // Překrásných růží nikde neuzříš...// Však v srdcích našich upomínka živá// se stále více a více rozkopává//a s Malínem nás pojí blíž a blíž. // ...

Jako literaturu na pomezí mezi historií a beletrií možno chápat poválečnou tvorbu Václava Širce. Psal o osudech vojáků na frontě, sbíral jejich vzpomínky, příběhy. Několik studií publikoval i ve slovenském sborníku Dukla věčně živá. Snad možno říci, že tento žatecký středoškolský profesor byl především historiografem volyňských krajanů. Posmrtně v roce 2018 byl se svou sestrou Marií oceněn titulem Spravedlivý mezi národy.

O literární tvorbu se od mládí pokoušela Jiřina Zárecká, roz. Suchá, nar. 23. 10. 1925 v Kněhyninkách u Lucka, zemřela 16. 10. 1998 v Podbořanech. Studovala na gymnáziu v Lucku, když Němci v r. 1941 střední školu zavřeli, praktikovala u místního lékaře. Jako zdravotnice se přihlásila do čs. vojska v SSSR. V armádě psala teskné povídky, sešit povídek V zákulisí fronty obdržel třetí cenu v soutěži Hlasu revoluce. Ve sbírce drobných povídek Sůl volyňské země, vydané v r. 1995 k uctění její památky Sdružením Čechů z Volyně a jejich přátel, zúročila válečné vzpomínky na frontu i zázemí.

Marie Stryjová

Zbývá zmínit ještě jednu autorku. Narodila se na Volyni, nepsala však jen pro volyňské čtenáře. Jmenovala se Marie Stryjová, narozena 3. 11. 1931 v Dembrovce na Volyni, která zemřela 10. 7. 1977 v Praze ve věku 45 let. V patnácti letech se přistěhovala s rodiči na Broumovsko do zapadlé vesnice Božanov. Studovala na broumovském gymnáziu a dál na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy polonistiku a rusistiku. Dlouho hledala práci a ubytování, začala mít zdravotní problémy. Provdala se za historika Bedřicha Loewensteina, narodily se jim dcery Miriam a Šimona. Po jejich narození se již nemohla vrátit do zaměstnání, byl jí přiznán invalidní důchod. Své zdravotní i osobní problémy se rozhodla řešit sebevraždou. Povídky a črty psané v letech 1958–1974 vyšly za jejího života pouze časopisecky, některé posmrtně v roce 1982 v souboru Nad rovinou.

To nejpodstatnější z tvorby Marie Stryjové, co se týká Volyně i Broumovska, shrnuje výbor nazvaný podle jedné z povídek Mlč, vydaný péčí spisovatelčiných dcer v roce 2006. Volyňské příběhy udivují schopností autorky zapamatovat si, resp. rekonstruovat, vlastní i obecně sdílené nálady a pocity. Svědectví Stryjové zachovalo neobvykle působící mluvenou verzi češtiny používanou na Volyni, proloženou běžně používanými ruskými, ukrajinskými a polskými výrazy. Povídky čteme se slzami v očích jako sugestivní a pravdivé obrazy, zvýrazněné vypravěčským uměním, povyšujícím texty na opravdovou literaturu. Zachycují velké dějiny v malém mikrosvětě, zabydleném širokou škálou postav a postaviček. V ucelených krátkých příbězích jsou přítomni celí lidé s duší i údelem: rodiče, vrstevníci, cynická babička, strýc Kovalčuk, ale i ruský voják bez oka a bez nohy, vracející se na konci války domů. V příbězích Stryjové se odrážejí vlivy měnících se „vrchností“: jak bylo za Poláků, co Rusové, bolševici, Němci. I dnes čteme pozorně komentáře svérázné babičky: „Za cara nám bylo nejlíp“. „Všechno bylo laciný ... stavělo se, kupovaly se morky (půda) a žádnéj nám nechodil vyprávět, že se máme dobře.“

A jinde: „Teď je svět tak rozeštvanej! Jeden proti druhýmu brojí, jen ho zabít. ...Poláci dělali křivdu Ukrajincům, teď se jim za to banderovci pomstili. Hitler vraždil každýho, všechny by pomlátíl, dyby vyhrál. U sovětů seš nepřítel, dyž máš na sobě kabát. Jen cekneš, už tě patří vyvítz na Sibiř. Lidskej život nemá cenu...“

Pestré osudy lidiček, jejichž společenství mistrně zobrazila Marie Stryjová, jakoby potvrzovaly správnost mého rozhodnutí před 30 lety zahrnout mezi koníčky zájem o historii volyňských Čechů. Milé paní spisovatelce tímto kladu na její broumovský hrob kytici díky za čtenářské zážitky, kterými mě obdařila. Děkuji i všem volyňským krajským literátům, kteří byli mými laskavými průvodci při mém blouzení po úzkých chodničkách krajské historie. Vzdávám dík i Vám všem, s nimiž se bohudík mohu potkávat „na živo“, v čase „po přejití větrů“ doby covidové, jak by asi řekl J. A. Komenský. Text: J. Moravec

“Bylo to bolestné tabu mých předků”

Rozhovor s Annou Strnadovou

Spisovatelka a bývalá pedagožka Anna Strnadová letos uvedla svoji v pořadí devátou knihu Volyňská rapsodie, kterou vydalo nakladatelství Argo. Román zaujal širokou veřejnost a zejména potomky volyňských Čechů. Nakonec se ještě letos dočkal druhého vydání.

Jste potomek volyňských Čechů a přesto se Volyni věnujete až teď. Proč jste tohle téma tak dlouho odkládala?

Původně jsem si toto téma nechtěla vybrat, bylo to pro mě bolestné tabu mých předků, bavila jsem se o tom s paní Evženií Hamplovou (v knize Evženka Hajná), když jsem zpracovala příběh jejího manžela ...stačilo jen říct Jáchymov. Přesvědčila mě, že je potřeba zachovat tuto historii. Až umřou reemigranti, zmizí i povědomí o tomto světě. O knize jsem začala uvažovat asi tak měsíc poté, co mi přijali knihu o Jáchymově do nakladatelství. Koncem března 2021 jsem napsala první řádky a dokončila jsem ji 16. prosince. Potom jsem ji nechala „uležet“ a rukopis jsem odeslala přesně 24. 3. 2022 do nakladatelství. Měla jsem strach, že ji nevydají, začala na Ukrajině válka a některé texty nejsou pro Ukrajinu lichotivé, ale taková byla Volyň.

V románu sledujete život dvou rodin ve vícero generacích a některé momenty jsou velmi detailně popsány.

To jste asi byla pozorná posluchačka svých rodičů a prarodičů...

Pozorná posluchačka jsem byla jen ze začátku, známí z Volyně se u nás často scházeli v neděli na "besedu", zvyk, který si zachovali z Volyně. A oni pořád vzpomínali. Některé příběhy jsme slyšely se sestrou několikrát, a protože to bylo všechno smutné, mizely jsme později do svého pokoje. Hodně mi toho ve vzpomínkách zůstalo, některé příběhy a také reemigraci, cestu vlakem do Čech, mi popsala paní Hamplová. Řadu detailů musí však autor dotvořit. Z vyprávění se mi nejvíce vybavovaly příběhy s banderovci, oni tak říkali všem bandám, které na Ukrajině řádily, a taky narození tatínka, kdy se o něho starala desetiletá sestra a zachránila ho.

V knize popisujete například tehdejší práce na poli, zabíjačku, přípravu některých jídel a další. Můžeme tyto popisy považovat za autentické?

Všechno, o čem jsem vyprávěla, bylo autentické, mí rodiče byli zemědělci, takže jsem byla ve styku s jejich prací od malička, a to, o čem jsem psala, byly jejich zážitky.

S jakými zdroji jste pracovala?

V tomto případě jen z vyprávění paní Hamplové, mojí maminky a babičky Anny Bartošové. To byla žena pracovitá, citlivá, nebojácná, se vším si uměla poradit, když byl děda na frontě, a odvážila se postavit i banderovcům, viz ten příběh, když jim nechtěla vydat celé prase. Měla jsem ji hodně ráda, a nikdy jsem jí to neřekla. Je to taková moje hommage, opožděné vyznání těmito vzpomínkami, stejně jako tatínkovi. Z literatury k dobovým událostem mi nejvíce pomohl rukopis Václava Širce Minulost zavátá časem. Z odborné literatury to jsou dějiny od Jaroslava Vaculíka a pak vzpomínky na události v Českém Malíně.

Jak se Vám na knize pracovalo a byl vznik této knihy v něčem odlišný od vašich dřívějších děl?

Knihy se mi psala dobře, měla jsem hodně námětů, jen jsem je musela řadit do kontextu doby. Někdy, když píšu, mám pocit, že mě postavy vedou. Knihu jsem poslala do nakladatelství Argo, můj rukopis přijali, v té době se řešilo

Fotografie z armády. Tatínek spisovatelky pan Mikuláš Liščinka je v zadní řadě třetí zleva.

Rodiče, kteří dělali družbu na svatbě.

zdrazení elektřiny, ale ještě jsem nedostala smlouvu a pan ředitel vydal zákaz přijímání rukopisů. Takže jsem byla informována, že kniha nevyjde. Trvalo to jen půl hodiny, vzali to zpět. No a kniha se velice dobře prodává, což je cíl každého nakladatele, už má druhé vydání. Tady bych chtěla poděkovat potomkům Volyňáků, kteří na tom mají podíl. První vydání vyšlo koncem června a už 18. 8. mě upozornili, že je téměř vyprodané a že chystají druhé. To, že se blíží Vánoce, kdy vrcholí prodej knih, nehrálo až takovou roli. O knihu je mimořádný zájem.

Spisovatel, i když chce psát o historii, musí zobrazovat vnitřní život postav. Co bylo vodítkem?

Mám tam několik tragických příběhů. Vypálení Českého Malína bylo ještě větší tragédií než u nás Lidice. Zahynulo tam 384 Čechů a dvacet šest Poláků. Muži, ženy i děti byli házeni živi do hořících stodol. Vnitřní život postav byl poznamenán těmi událostmi. Některé příběhy dojímaly i mě, tragédie lidského osudu, a přesto živočišná touha přežít.

V knize popisujete i některé velmi dramatické a tragické chvíle, například různé zločiny a vraždy.... I tyto konkrétní události můžeme považovat za pravdivé? Rodiče se nebáli vám je říct?

Všechny příběhy, které jsem vylíčila, jsou pravdivé. Naši předci v tom strachu žili, byl to každodenní nepsaný boj, tak ho brali, tak o něm vyprávěli.

Jedna z postav je váš tatínek Mikuláš Liščinka, který prošel Dukelský průsmek. Řekla bych, že je velmi málo lidí, kteří tuhle svoji bolestnou vzpomínku předali. Byly jeho zážitky z fronty zveřejněny už dříve?

U svého tatínka Mikuláše Liščinky mám rest. Utkvěla mi věta z jeho vyprávění: "Seděl jsem na tanku, kulky mi létaly kolem hlavy, chvílemi jsem vysílal (byl spojař), chvílemi jsem se modlil." Byla to pro něho hrůza, nikdo nevěděl ráno, jestli se dožije večera. U Dukly mu padl bratr i švagr. Kolikrát si přál ze svých zážitků vypovídat a já to chtěla tak málo poslouchat. Je mi to dodatečně líto. Žádné tyto vzpomínky nebyly dosud zveřejněny. Teprve když jsem knihu psala, vymazala jsem svůj dojem z dětství, kdy jsme se všemu se sestrou smály a říkaly: "Oni už zase vzpomínají." Život volyňských Čechů byl hrdinství. Přežít, vypořádat se se smrtí, nemocí, ztrátou a přijímat každou pěknou chvíli jako dar. Došlo mi to až teď.

V románu jste používala volyňskou "hantýrku". Tu jste pochytila od rodičů?

Volyňskou hantýrku osobně nepoužívám, jsem češtinář a používám spisovnou češtinu, ale tady to bylo nezbytné, aby děj působil autenticky. Ano, některá slova jsem znala od maminky.

Asi spousta potomků má nějakou svou představu o Volyni na základě například vyprávění rodičů či prarodičů. Setkala jste se s tím, že vaše kniha někomu "nabourala" tu jeho představu?

Mě potěšila jedna věc. Na všech autorských čteních jsem viděla, jak byli posluchači zasaženi a dojati příběhy. Slyšela jsem od nich, že přesně tak jim to líčili rodiče, na jednom ze čtení v Praze mi řekl pán, později se představil jako bývalý ministr školství, že jeho stará maminka odsud také pochází, a když jí knihu četl, oba se shodli, že je to přesně vylíčené, jak to ona zažila, a on od ní slyšel několikrát vyprávět. Podobný názor od čtenářky: „... jako bych poslouchala rodiče, kteří to zažili.“ Další čtenářka napsala: „Kniha je tak trochu výletem za našimi s vůní babiččiných vdolků, hudbou Hajných a pocitem zmaru.“ Snad jsem tam tu atmosféru Volyně dostala.

Připravila: E. Langpaulová, foto: R. Strnad, Argo a archiv A. Strnadové.

O autorce: Anna Strnadová (nar. v roce 1950 v Petrově nad Desnou) vystudovala Pedagogickou fakultu UP v Olomouci, obor čeština-francouzština. Byla učitelkou na základních školách. Posledních jedenáct let působila jako ředitelka na ZŠ v Petrově nad Desnou. Po odchodu do důchodu jí vyšla kniha poezie a dále se věnovala próze. Za knihu Maxl žhář získala literární cenu týdeníku Reflex.

Štědrý den a Vánoce

Vánoční příloha obsahuje fotografie, které jsou uloženy v Národním muzeu a které poskytl naši čtenáři.

Kroj, který byl vyroben na vánoční besídku, vystaven v Muzeu Podbořany. Plátěný sáček na vánoční nadílku z Kruhu České matice školské. NM.

Štědrý večer 1944, obec Mikova na Slovensku. První řada: p. Pajerová, Věra Růtová, Hanka a Jan Maláškoví, Alex. Pánek. Druhá řada: p. Červená, Evženie Ungerová, Nosková Věra, Marie Pánková, Lib. Šebestová, Jiřina Flengrová, Michal Straka, VI. Růta, Samuel Nosko. Nahore: Václav Vacátko, Vladimír Martinek, Mir. Vlč, Václav Zach. NM.

Fotografie nepojmenovaných vojáků z 1. čsl. armádního sboru. NM.

Stědrý den a Vánoce

Zimní radovánky před školou
v Novinách Českých. Z rodiny
Jiřiny Kolouchové. Volynaci.cz.

Fotografie zachycuje Jiřinu Hajnou, roz.
Krušinovou se svým dárkem mrkací
panenkou a jejího bratra Vladimíra Krušinu.
Kolem roku 1938, obec Ledochovce.
Poskytla M. Čonková.
Pohled poslán na Volyni před reemigrací.
Poskytla M. Ješkeová.

Štědrý den a Vánoce

Štědrý den na Malinovce

Loni do Česka přijela spolu s dalšími potomky volyňských Čechů Nina Sedláčková z Ukrajiny. Na rozdíl od většiny uprchlíků se rozhodla zde zůstat. Protože Vánoce jsou nostalgickým svátkem, kdy se vracíme do minulosti, vzpomínáme na své blízké, požádala jsem paní Sedláčkovou o její vzpomínky na Vánoce ...

Moji předci jsou Češi z Volyně a já jsem většinu svého života prožila v Žitomirské oblasti ve vesnici Malinovka, která je ryze česká. Oba moji rodiče jsou Češi a jak jsem po nich zdědila příjmení, tak i něco z českých Vánoc. Už od dětství vnímám, že Vánoce jsou nejdůležitější svátky, nádherné a plné světla.

Rodiče vždy postavili vánoční stromeček. Vždy to bylo na 24. prosince, ačkoliv běžně na Ukrajině tohle datum nic neznamená. A já a můj bratr jsme pod něj dali talíř a na tom talíři se objevila naše nadílka - sladkosti, ovoce a různé pochutiny. Dárky pod stromeček, jak se dávají tady, se u nás tehdy nedávaly, až na Nový rok. Tu naši nadílku přinášel Děd Moroz. Ježíška jsme znali, ale ve vesnici byl Děd Moroz, v Česku je znám jako děda Mráz. U svátečního stolu se vždy sešla celá rodina i s prarodičema. Z původní české kuchyně byly vždy tradiční české koláče, které byly plněny marmeládou, mákem a tvarohem. Nemohly chybět ani sněhové pusinky, ty u nás dělala moje maminka. A kromě toho bylo na stole mnoho různých jídel: pečené kotlety, holubce, cholodec, ryby, brambory s masem, zelí a mnoho dalších jídel. Protože jsme bydleli na vesnici a moji rodiče vždycky chovali krávy, prasata a slepice, tak jsme všechno měli domácí - mléčné

produkty, maso i vejce. I když jsem se vdala, vždy jsem přijížděla se svou rodinou na Vánoce k rodičům a tradice se dodržovala dál. Takhle slavili Vánoce na vesnici všichni, protože většina lidí, která tam žila byli Češi.

Loni poprvé jsem slavila Vánoce v Čechách. Do Čech jsem přijela sama bez rodiny a spolu s dalšími jsme se ubytovali v hotelu Volodymyr v Ústí nad Labem. Díky těmto prvním Vánocům v Česku jsem se naučila péct české cukroví. Karel Karika a jeho manželka nás naučili péct pět druhů cukroví. To jsme si napekli, a pak jsme oslavili Vánoce v hotelu všichni dohromady. Ve společenském sále byl připravený velký stůl, na kterém byla spousta různých jídel českých a ukrajinských. Byl vánoční stromeček, který jsme si ozdobili. Ten večer se také konal koncert našeho pěveckého a tanečního souboru "Dolja", který také podporuje Karel Karika. S radostí jsme se zaposlouchali do melodií našeho domova. Vyměnili jsme si dárky. Každý přišel s dárkem, který dal pod stromek a na oplátku si vzal dárek někoho jiného. Letos plánujeme oslavit Vánoce stejně jako loni. Chtěla bych poděkovat Karlu Karikovi a jeho manželce Heleně Karikové, že s jejich podporou se náš život alespoň trochu blíží tomu, co jsme prožívali doma, když byla válka daleko a my žili v míru a svobodě.

Cholodec neboli huspenina

Cholodec u nás znám jako huspenina nebo-li sulc je typický ukrajinský pokrm, který se obvykle dává na sváteční stůl, nejen ten vánoční. I když jeho příprava zabere dost času, odmění se vysokým obsahem kolagenu, který je prospěšný pro klouby. Je to nerozpustná bílkovina, která posiluje kosti, šlachy, klouby, chrupivky i vaziva. K jeho přípravě potřebujete vepřové nožičky, případně hlavu, pepř, nové koření, tymián, bobkový list, sůl. Vepřové nožičky očistěte, zbavte štetin a opláchněte pod vodou. Poté je dejte do hrnce, přidejte koření (kromě soli) a vše zalijte dostatečným množstvím vody. Vařte přiklopené pokličkou asi 2 hodiny, klidně i déle. Maso by mělo změkknout tak, aby šlo snadno vykostit jen pomocí vašich prstů. Uvařené nožičky vyndejte, nechte zchladnout a pečlivě vykostěte. Maso i s kůžemi nakrájejte na větší kousky. Nemelte ani nemixujte! Vývar slijte přes síto zase do hrnce, osolte ho a povařte v něm očištěnou a nakrájenou kořenovou zeleninu kromě cibule (trvá to asi 30 minut). Na posledních 5 minut přidejte nejmenno nakrájenou cibuli a ocet. Do vývaru k zelenině vmíchejte nakrájené maso. Vše nalijte do pekáče nebo obdélníkové formy a nechte v chladu ztuhnout. Huspeninu nakrájejte na centimetrové plátky a podávejte s chlebem. Připravila: E. Langpaulová

Výroční schůze v Žatci s hosty z Holandska

Setkání v Hroznatině

Dne 18. října 2023 proběhla v Galerii Sladovna v Žatci od 13 hodin členská V sobotu 25. 11. 2023 proběhlo v schůze. Nejdříve proběhly náležitosti patřící do programu členské schůze, to je Hroznatině tradiční setkání u pamětního volba komisí, zprávy o činnosti, o hospodaření, o revizi účetních dokladů za kamene před rodným domem armádního předcházející období, dále plán činnosti a rozpočet na rok 2023 a volba delegátů generála Ludvíka Svobody u příležitosti jeho na valnou hromadu za region včetně schválení usnesení. Na schůzi proběhlo 128. narozenin. Hlavním bodem programu vybírání členských příspěvků a příspěvků na tisk. Dále bylo možno zakoupit byl křest knihy „Symbol Ludvík Svoboda“ od publikace s volyňskou tematikou. Po skončení formálních záležitostí proběhla při historika a spisovatele PhDr. Jiřího Fidera, občerstvení neformální diskuse, to znamená, že byl zde prostor popovídat si se Ph.D. Po úvodním představení knihy byla členy, se kterými se sejdeme jednou za rok. K dalšímu setkávání dochází při pokřtěna medovinou z Vysočiny. Za kmotry pietním aktu k vypálení Českého Malína a následně na oběd v restauraci Chrám byly vybrány: Mgr. Marcela Ivančová, chmele. Dále se členové potkávají při pietních aktech pořádaných městem a primátorka Svidníka, PhDr. Miroslava vojenskou posádkou. Po skončení členské schůze jsme se setkali s potomky Poláková, starostka Uherského Brodu, a Bc. volyňského Čecha Marisí a Vincentem Pecháčkovými. Jejich otec se po válce Jana Uchytlová, starostka Hroznatina. I oženil s Holanďankou, a tak vyrůstali a žijí v Holandsku. Nyní jsou oba již v přes nepřízeň počasí účast na tomto důchodu, a tak se snaží dopátrat původu svého otce. To zná většina z nás: Když setkání byla velká. Sešli se zájemci z celé máme koho, tak se neptáme a patráme, až když není koho se ptát. Slíbili jsme jim republiky. Avšak z Armády ČR se tohoto pomoc. Snad se nám podaří alespoň v něčem přispět v jejich pátrání. Pokud by setkání nikdo nezúčastnil.

Text: Olga Nepivodová, foto: A. Hlaváčková

Text: Ludvík Engel, foto: obec Hroznatín

V Podbořanech přednášela Lenka Kločková z Národního archivu

Dne 23. 11. proběhla další přednáška o volyňských Čechách v Muzeu Podbořany. Tentokrát přijala pozvání PhDr. Lenka Kločková z Národního archivu. Dr. Kločková má na starosti mimo jiné sbírky volyňských Čechů a pro nás si připravila prezentaci s názvem „Volyňští Češi jako tvůrci paměti národa“. Spolupráce se SČVP se datuje od roku 2005 a i díky tomu se daří uchovat archivy například důležitých osobností, ale také materiály ze spolku jako zápisy, fotografie, rukopisy článků a podobně. V Národním archivu je také uložený bohatý fond našeho předchůdce Svazu Čechů z Volyně, Žatec (vznikl v roce 1946). Z řad osobností jsou zde uloženy fondy Josefa Vlka z Českého Boratína, označovaného jako český Oskar Schindler. Je zde uložen originál válečného deníku Josefa Holce, který byl už vydán formou knihy. Dále zde najdete osobní archiv plukovníka Jaroslava Chudoby, evangelického faráře Jana Jelínka, kupičovák Václava Kytla, dále Josefa Řepíka, přeživšího rodáka z Českého Malína, generála Bedřicha Opočenského a také podplukovníka Josefa Nerada. Národní archiv je přístupný veřejnosti, ovšem příležitost poznávat sbírky jednotlivých lidí mají rodinní příslušníci. Přednáška se konala na základě podpory při řešení projektu Národní a kulturní identita českých komunit na Ukrajině v 19. a 21. století v movitém kulturním dědictví.

Další přednáška byla 4. 12. a měl ji Mgr. Ondřej Štěpánek z Národního muzea. Po komentované prohlídce nové expozice proběhla přednáška s názvem Minulost, současnost i budoucnost výstavních prezentací Čechů z Volyně.

Text: E. Langpaulová

Emílie Tenglerová-Lehnerová, volyňská muzikantka

Vzpomínka

Rodinná oslava devadesátin paní Emílie Tenglerové v roce 2019.

Emílie Tenglerová v roce 2021.

V říjnu 2018 jsem v Chebu zorganizoval výstavu „Návraty volyňských Čechů“ a seznámil jsem se zde s usměvavou paní Emílií Tenglerovou. Zaujalo mě tehdy, že je doprovázející vnučka Pavla hráčkou na klarinet v Mládežnickém dechovém orchestru Cheb, který je součástí známého chebského mezinárodního festivalu FIJO. Při občasných hovorech s Pavlou vyšla najevo rodinná hudební kontinuita s její babičkou. Když paní Emílie Tenglerová letos zemřela, inicioval jsem vznik tohoto článku, který sepsali její potomci. Mohl jsem se tak blíže seznámit s příběhem talentované a přitom nenápadné, skromné volyňské rodačky, která svým životním přístupem a optimismem inspirovala své potomky a okolí.

Její odchod měl dopad na soudržnost rozsáhlé rodiny Tenglerovy. Za zmínku stojí, že byla paní Emílie dlouholetou členkou SČVP chebského regionu (od roku 1991), znala se s františkolázeňským pravoslavným duchovním Janem Křivkou a zúčastňovala se volyňských akcí (např. žateckých) a zájezdů. Pracovala mimo jiné jako poštovní doručovatelka a vzhledem k tomu, že se – jako vdova – musela starat o tři děti, byla delší dobu v domácnosti. Životní přístup Emílie Tenglerové se dá charakterizovat rčením „Člověku se bohatě vrací to, co svému okolí bezpodmínečně rozdává“ a citátem „Dospělý je ten, kdo umí být šťasten sám se sebou a přitom se necítil osamocený“ (OSHO).

Paní Emílie Tenglerová se narodila 13. března 1929 v Podliskách v okrese Rovno na Volyni manželům Lehnerovým jako v pořadí druhé dítě ze tří (první se narodil v r. 1922 bratr Rostislav a poslední v r. 1936 sestra Helena). Rodina pak žila v nedaleké obci Babín. Na Volyni navštěvovala postupně školy polské, ukrajinské, ruské a v průběhu 2. světové války také německé.

Bratr Rostislav narukoval za 2. světové války do Svobodovy armády a podílel se na osvobození Československa.

Emílie zbýval ještě jeden rok do maturity na střední škole, když se rodina po válce rozhodla pro repatriaci a v roce 1947 se vrátila do svojí vlasti. Usídlili se v obci Rejhotice na Šumpersku. Zde Emílika ještě dva roky navštěvovala rodinnou školu a pomáhala rodičům na velkém hospodářství. Brzy se vdala za Václava Tenglera, se kterým se znali ještě z Volyně. Rok po svatbě se vydali na Chebsko, kde žila manželova rodina, a přestěhovali se do malého rodinného domku v obci Zelená, kde začali také společně hospodařit. V manželství se narodily tři děti – nejstarší Vladimír, prostřední Emílie a nejmladší Václav. Rok 1969 byl pro rodinu velmi smutný, ve věku 43 let zemřel její manžel a otec rodiny Václav Tengler. Paní Emílie zůstala se třemi dětmi sama. Našla si práci a vzorně se o děti starala, dbala na jejich vzdělání.

Všechny tři úspěšně vystudovaly, založily své rodiny a postupně přibývala vnučata a pravnoučata, ze kterých měla babička velkou radost. Byla středem celé velké rodiny, a to byl její život.

Poté, co v osmdesátých letech zanikla vesnice Zelená nedaleko Těšova se z jejího domku stala samota. Dlouhé roky žila bez manžela, ale nikdy nebyla osamocená. Neustále se u ní střídaly návštěvy, které vždy ráda pohostila výbornými koláči, buchtami, pravidelně se zde setkávala rodina. A to byly právě chvíle, kdy byla nejšťastnější. Když se v její malé kuchyni vměstnalo hodně lidí a také když její synové a vnuci pokaždé začali hrát na harmoniky a další hudební nástroje. Ona sama dříve hrála v souboru na mandolínu. Zнала spoustu českých písniček, milovala hudbu, a také ráda tančila.

Lásce k hudbě své děti vedla od mala, všechny tři hrály na harmoniky, dcera k tomu i na klavír. Všechny hrály v akordeonovém souboru v Mariánských Lázních, který založil a dodnes vede manžel dcery Emíliky. Také vnuci hrají na různé nástroje. Někteří z nich jen amatérsky v dechových orchestrech, tři vnuci vystudovali konzervatoře a hudba je živí (symfonické orchestry, skupina Jelen). A hudbě se věnuje i nejmladší generace. Pravnoučata zatím pilně navštěvují ZUŠ a hrají ve školních orchestrech.

Emílie nechyběla na žádné velké oslavě, byla pyšná na úspěchy všech svých dětí, vnučat i pravnoučat. Pro její milou a

Emilie Tenglerová na Volyni.

společenskou povahu ji všichni milovali a obdivovali, jak se až do vysokého věku vždy ráda bavila na všech svatbách, křtinách, promócích, narozeninových oslavách, koncertech svých vnoučat, na plesech a zábavách. Vždyť i přímo u ní v Zelené se konalo mnoho nezapomenutelných akcí, kdy se zde setkávali muzikanti a kamarádi celé rodiny. A vždy usměvavá babička Emilka byla pevným středem a nezkazila žádnou zábavu. Ráda poslouchala dechovku v rádiu. Až do svých posledních dní četla knihy, luštila křížovky, sledovala televizi a měla výborný přehled o politice a veškerém dění. S velkým zájmem četla Zpravodaj Volyňských Čechů a o dávné historii spojené s jejím mládím na Volyni vždy všem ráda a poutavě vyprávěla.

Protože byla velmi společenská a s lidmi si ráda povídala, tak snadno navazovala nová přátelství. Každý si ji hned oblíbil. Dokonce si z mládí pamatovala cizí jazyky a neostýchala se promluvit i polsky, ukrajinsky nebo německy. Díky svému elánu, životnímu postoji, víře, milující rodině a především péči syna Václava se dožila pozeňnaného věku a až do konce svých dní spokojeně žila ve svém domku v Zelené.

Paní Emilie Tenglerová zemřela 24. 7. 2023 ve věku 94 let.

Připravil: Miloslav Košťál

Příspěvky na tisk říjen - listopad 2023

Region Frýdlant: Vladimír Veselý 300 Kč

Region Brno:

A. Svatušková 500 Kč, Ing. J. Faltys 500 Kč.

Region Litoměřice:

Miluše Kováčiková 300 Kč, Miluše Dvořáková 250, Ing. Jaroslav Gol 700, Jaromír Janouch 200, Jiří Albrecht 250

Miroslav Bohatec 50, Jitka Chaloupková 250, Jaroslava Kodešová 200, Jiří Novák 200, Anna Šaryová 300, Hana Novotná 200, Jiřina Vacková 100, Ludmila Halamová 200, Mgr. Alena Malimánková 500, Olga Řídelová 100, Miloslav Šimberský 250, Ing. Jaroslav Lachman 400, Miloslav Bohatec 100, Petr Novák 500, Mikuláš Prošek 200, Jiřina Šťastná 300, Dobromila Knobová 300, Miroslava Klepsová 500, J. Kolouchová 200, Ing. J. Bohatec 200, G. Toullová 700 Kč.

Region Šumperk

Vladimír Hajný 250 Kč, Alena Trčková 100, Antonie Kinštová 200, Jiřina Žáková 150, manželé Michálkovi 500, J. Kindrmanová 200, manželé Cinegrovi 500 Kč

Region Žatec:

Marie Kadavá 250 Kč, Helena Mlejnková 200, Ludmila Skalníková 200, Miroslav Černý 300, Eleonora Wágnerová 200, Miroslav Kadavý 500, Marie Jonášová 200, Irena Litvínová 300, Antonie Černá 200, Dagmar Maršíková 300, Bohumila Sulovská 200, Zdeňka Hlaváčková 200, Josef Hlaváček 200, Jiří Bechyňský 200, Irena Grunclová 300, Jiřina Koppová 200, Viktor Martínek 300, Bohumil Martínek 300, Miroslav Lešák 200, Ludmila Fraňková 200, Vladimíra Volková 200, Marie Šlachťová 500, Helena Hradcová 300, Viktor Buchar 200, Jindřich Bečvář 200, Evženie Štípková 200, Alžběta Němečková 100, Jan Řehoř 200, Vlasta Ransdorfová 300, Anna Hlaváčková 300, Marie Horáčková 200, Eliška Dvořáčková 300, Bohumil Šulitka 250, Anna Šulitková 250, Naděžda Mižigárová 200, Jaroslava Hrníčková 300, Marie Hofmanová 300, Olga Šindlerová 500 Kč.

Region Praha:

Jiřina Kolářová 300 Kč, Miluše Fialová 200, Ing. Josef Kindl 200, Rostislav Kaufman 200, Ing. Václav Vohralík 700, Irena Vaníčková 100, Darie Saveláková 200 Ing. Anatol Kopista 200, Vendulka Táborská 200, Viktor Ballada 200, Jaroslava Lukavská 100 Kč.

Region Moravskoslezský:

Terezie Zajíčková 500 Kč, Jaroslav Loukota 300, Antonie Kelnerová 350 Kč.

Region ŽATEC

V prosinci oslaví 88 let p. **Bohumila Karlovská** z Kupičova, nyní Libočany, 81 let p. **Marie Kočová** z Bludova, nyní Louny, 82 let p. **Emilie Kudrnáčová** z Ludhardovky, nyní Žatec, 80 let p. **MVDr. Vladimír Šejna** z Antonovky, nyní Žatec, 65 let **Milada Švábenská** z Podbořan, 83 let p. **Ing. Zdeňka Ženíšková** ze Sofievy, nyní Střížov.

V lednu oslaví krásných 100 let p. **Olga Berková** z Novin Č., nyní Žatec, 94 let p. **Anna Burešová** z Kvasilova, nyní Žatec, 89 let p. **Antonie Černá** ze Sviščova, nyní Žatec, 86 let p. **Marie Fialová** z Novokrajeva, nyní Měcholupy, 97 let p. **Věra Ketnerová** z Prahy, nyní Žatec, 91 let p. **Věra Moravcová** z Michalovky, 87 let p. **Emilie Nechmačová** z Novokrajeva, nyní Karlovy Vary, 85 let p. **Jiřina Nosková** z Volkova, nyní Žatec, 90 let p. **Eliška Růžičková** ze Sklíně, 93 let p. **Ing. Lydie Šlehoferová** ze Semidub, nyní Plzeň, 93 let p. **Eugenie Štípková** z Novostavců, nyní Velemyšleves, 86 let p. **Anna Šulitková** z Michalovky, nyní Velichov, 92 let p. **Božena Vávrová** z Novokrajeva, nyní Všenice, 82 let p. **Nina Žďárská** z Novin Č., nyní Louny. Přejeme Vám vše nejlepší, hodně zdraví a štěstí.

Region LITOMĚŘICE

V prosinci oslaví 65 let **Mgr. Miroslav Srbecký** z Hončarky, 88 let **Lydie Bečvaříková** z Českého Straklova, 95 let **Marie Hueberová** z Mirohoště, 85 let **Renata Hyngarová** z Michalovky, 85 let **Slavomír Chudoba** z Českého Boratína, 95 let **Helena Lenertová** z Mirohoště, 97 let **Anastazie Opavová** z Volkova, 92 let **Mikuláš Prošek** z Mirohoště, 92 let **Helena Zemanová** ze Zaržicka.

V lednu 2024 oslaví 70 let **Rostislav Pechoušek** z Trostence, 80 let **Ing. Mocová (Průšová)** ze Straklova Českého, 84 let **Josef Jelínek** z Mirotína, 83 let **Jaroslav Vyleťal** z Křemence.

Jubilantům přejeme dny plné zdraví, vitality, pohody, radosti, optimismu, spokojenosti a také štěstí.

Region MOHELNICE

V lednu se dožívá 87 roků pan **Kuchař**

Jiří z Dermáně. Přejeme mu pevné zdraví a hodně štěstí.

Region PRAHA

V prosinci oslaví 89 let **Marie Kloučková** z Bludova, nyní Praha, 87 let **Olga Rašková** z Dubna, nyní Zdice.

V lednu oslaví 93 let **Ing. Leon Polívka** z Hlinska, nyní Tábor, 90 let **Irena Mašková** ze Mstěšína, nyní Teplice, 88 let **Irena Vaníčková** ze Zálesí, nyní Nymburk, 86 let **Anna Müllerová** z Hulče České, nyní Praha, 86 let **Jiří Rébl** z Kopče, nyní Svinná–Stříbro, 81 let **JUDr. Václav Mastný** z Hlinska, nyní Praha, 81 let **Alice Slavíková** z Těřešova, nyní Praha, 65 let **Halina Pithartová** z Rakovníka, nyní Kryry. Všem jubilantům srdečně gratulujeme a do dalších let přejeme pevné zdraví.

Region BRNO

V prosinci oslavuje 86 let **Milada Krajzlová** roz. Němcová ze Zálesí, nyní Brno, 85 let **Eleonora Loskotová** roz. Musilová z Libanovky, nyní Židlochovice.

V lednu oslaví 86 let **Eleonora Jaitnerová** ze Stromovky, nyní Brno. Všem jubilantům přejeme pevné zdraví a životní pohodu.

Region CHOMUTOV

V prosinci oslaví 87 let paní **Miloslava Dlouhá** z Antonovky, bytem Klášterec, nyní Chomutov, 86 let paní **Miloslava Dlouhá** z Antonovky, nyní Klášterec n./O.

V lednu oslaví 80 let paní **Halina Afitská** z Kupičova, bytem Jirkov, 95 let pan **Vladimír Licinberg** z Dlouhého Pole bytem Chomutov, 86 let paní **Ludmila Majdčinská** z Boromel, bytem Jirkov. Všem jubilantům přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti.

Region ŠUMPERK

V prosinci 2023 oslaví 90 let paní **Evženie Hamplová** ze Šumperka a 75 let paní **Božena Perglerová** ze Zábřeha.

V lednu 2023 oslaví 20 let pan **Vojtěch Heneman** z Hrabšína a 86 let paní **Antonie Tichá** z Vikýřovic. Všem oslavencům srdečně blahopřejeme.

Region PODBOŘANY

V prosinci oslaví 85 let pan **Jiří Kaufman** z

Malované, dnes Podbořany. V lednu oslaví 83 let **Richard Hájevský** z Veby, nyní Vroutek. Srdečně Vám gratulujeme.

Region CHEB

V listopadu oslavila 90. narozeniny **Zajacová Emílie** ze Zálesí, nyní bytem Dolní Žandov. V prosinci oslaví 90. narozeniny **Pancíř Rostislav** z Volkova, nyní Vojtanov. Manželé **Libuše a Rostislav Pancířovi** oslavili 70 let společného života ve velkém rodinném kruhu.

V prosinci oslaví 75. narozeniny **Srp Václav** z Novin Českých, nyní Podhrad, Malá Všeboř, a 82. narozeniny **Krejčová Lída** ze Sofievky, nyní Třeben, Skalná.

Naším členům do příštích let přejeme hodně zdraví a osobní pohodu.

Region DOMAŽLICE

V prosinci oslaví své krásné 85. narozeniny pan **Vladimír Ledvína** z Ivaniči, nyní Horšovského Týna. K tomuto významnému životnímu jubileu přejeme mnoho štěstí, zdraví a životního elánu.

Mnoho let vykonával funkci předsedy našeho regionu a za to mu moc děkujeme.

Region BROUMOV

V prosinci oslaví **Jiří Stryja** z Broumova 70 let. V lednu oslaví **Marie Tomášková** z Hrušvic, nyní z Koclířova 86 let. Krásných 91 let oslaví **Josef Holý** z Alexandrovky, nyní Nové Město nad Metují.

Oslavencům přejeme do dalších let hodně zdraví, štěstí a rodinnou pohodu.

Region TEPLICE

V měsíci listopadu oslavila své 75. narozeniny paní **Bohumila Jelínková**, roz. Hálková ze Žatce, jejíž rodina pochází z Mirohoště a Kupičova.

V prosinci 2023 oslaví své 81. narozeniny pan **Josef Marek** z Filipova u České Kamenice, rodák z Velkého Špakova.

Stejně výročí pak v lednu oslaví paní **Zdena Bachmaierová**, roz. Kubínová z Teplíc-Hudcova, rodačka z Ledochovky.

Region MORAVSKOSLEZSKÝ

V prosinci slaví paní **Vlastislava Kopecká**, nar. Moldava, bytem Hladké Životice - 86 let. V lednu oslaví pan **Valerián Klaban**, nar. Nový Jičín, bytem Šenov u Nového Jičína - 50 let; pan **Rostislav Zeman**, nar. Malý Špakov, bytem Kopřivnice 81 let; pan **Josef Zumer**, nar. Dembrovka, bytem Krnov - 83 let; paní **Jaroslava Barvíková**, roz. Šrámková, nar. Mstětín, bytem Studénka - 84 let; pan **Vilém Jersák**, nar. Pokosy, bytem Hodoňovice - 86 let; pan **František Dubec**, nar. Velký Špakov, bytem Fulnek - 87 let; a paní **Marie Dvořáková**, roz. Zběravská, nar. Martinovka, bytem Krnov 93 let. Všem jubilantům přejeme jen dny plné zdraví, pohody, spokojenosti a také štěstí.

NAŠE ŘADY OPUSTILI

Region PRAHA

Dne 7. 11. 2023 zemřela ve věku 86 let paní **Bohumila Marešová**, roz. Kačerovská. Narodila se v roce 1936 v Kupičově, naposledy bytem Šanov. Upřímnou soustrast.

Region ŽATEC

Dne 2. října 2023 zemřela ve věku 95 let paní **Alžběta Hasilová** z Hubiny naposledy Radičeves. Upřímnou soustrast rodině vyjadřuje za region Žatec Černá Slávka.

Region MORAVSKOSLEZSKÝ

V listopadu odešla dlouholetá členka od roku 2010, paní **Kristýna Davidová** z Hladkých Životic ve věku nedožitých 88 let. Narozeniny by oslavila v tomto měsíci. Upřímnou soustrast za region projevují D. Dohnálková a J. Hiršová.

Region ŠUMPERK

Ve věku 93 let nás opustil pan **Václav Fric** původně z Terešova na Volyni, naposledy bytem Vikýřovice. Ve věku 75 let nás opustila paní **Libuše Hošíková** rozená Holomíčková, bytem Šumperk. Upřímnou soustrast za region vyjadřuje Dana Pospíšilová.

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Roztylská 1, 225 95 Praha. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárků a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, e-mail: m.necasova@seznam.cz. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Na obálce a na straně 2 jsou použity obrázky z fotobanky Canva. Číslo vydání 5/2023. Šéfredaktorka: E. Šebesta Langpaulová. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na E. Šebestová, Na Hůrce 248, 439 82 Vroutek. Tiskne: MH Tisk, Bubenská 43, 170 00 Praha 7 Holešovice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 1/2024 je 25. 1. 2023. Www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 6. prosince 2023. Číslo 1/2024 vyjde v lednu.